

Groddjursinventering

Fisksätra-Igelboda, Nacka kommun 2023

VÄG & MILJÖ

Beställning: Nacka kommun
Framställt av: Väg & Miljö AB
<http://vagochmiljo.se>
Granskningsversion: 2023-08-25
Uppdragsansvarig: Daniel Tooke
Medverkande: Anna Eriksson, Joakim Wester, Mikael Andersson
Kvalitetsansvarig: Ursula Zinko
Fotografier: Daniel Tooke
Illustrationer och kartor: Väg & Miljö AB
Internt projektnummer: 1018
Foto på framsidan: Gölgröda (*Pelophylax lessonae*). Foto av Klas Andersson, Väg & Miljö AB.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1018, Rapport, Groddjursinventering Fisksåtra-Igelboda, Nacka, 2023	2023-08-25	Sida 1 av 12

INNEHÅLL

Sammanfattning.....	3
1 Bakgrund	4
2 Metod	5
2.1 Metodbeskrivning.....	5
2.2 Anpassningar för detta uppdrag.....	5
2.3 Tidpunkt och ansvarig personal.....	5
2.4 Informationskällor och litteratur	5
2.5 GIS och fältdatafångst.....	6
2.6 Avvikelser och möjliga felkällor	6
3 Resultat av förstudien.....	7
4.1 Tidigare inventeringar	7
4.2 Fynd av groddjur registrerade i Artportalen.....	7
4.3 Övrig information rörande groddjur i området	7
4 Resultat av fältstudien.....	9
4.1 Lekvatten.....	9
4.2 Livsmiljöer för vuxna individer.....	9
4.3 Fynd av groddjur	9
5 Habitatsbedömning av området.....	10
6 Åtgärdsförslag för att minska negativ påverkan på groddjur i området.....	11
7 Källförteckning.....	12

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1018, Rapport, Groddjursinventering Fisksåtra-Igelboda, Nacka, 2023	2023-08-25	Sida 2 av 12

SAMMANFATTNING

Väg & Miljö AB har på uppdrag av Nacka kommun genomfört en groddjursinventering i ett avgränsat område beläget mellan Fisksätra och Igelboda, i västra delen av Nacka kommun. Syftet med inventeringen har varit att utreda om groddjur nyttjar området och till vilken grad. Detta för att bygga ett kunskapsunderlag så att ekologiska aspekter med anknytning till artgruppen groddjur kan beaktas vid planering och arbeten inom det berörda området.

Groddjursinventeringen har bestått av en *förstudie* och en *fältstudie*. *Fältstudieområdet* för groddjursinventeringen utgörs av fem våtmarksområden som avgränsades i samband med den tidigare utförda naturvärdesinventeringen i området. *Förstudieområdet* för groddjursinventeringen omfattar *fältstudieområdet* från naturvärdesinventeringen samt en buffert på 200 meter.

I samband med *förstudien* undersöktes tidigare inrapporterade artfynd av groddjur inom *förstudieområdet*, samt annat relevant underlag för artgruppen. Utöver de våtmarksområden som utgör inventeringens *fältstudieområde* avgränsades inte heller några tidigare kända värdefulla strukturer eller element inom *förstudieområdet*. Inga tidigare fynd av groddjur inom *förstudieområdet* har rapporterats till Artportalen, men enligt uppgifter från boende i området har fynd av vattensalamander gjorts i området.

I samband med *fältstudien* besöktes *fältstudieområdet* vid fyra olika tillfällen. Det första fältbesöket ägde rum den 11 april, 2023. Detta fältbesök utfördes dagtid, och i samband med detta avgränsades potentiella leklokaler, livsmiljöer samt värdefulla element och strukturer i området som anses hysa betydelse för groddjur. De övriga tre fältbesöken ägde rum nattetid i syfte att registrera fynd av groddjur och bekräfta om potentiella leklokaler är aktiva eller ej. Dessa tre fältbesök utfördes den 20 april, 11 maj och 1 juni, 2023.

Under *fältstudien* etablerades det att enbart tre av de fem våtmarksområdena utgör förmånliga livsmiljöer för vuxna groddjur. Dessa tre områden bedöms dock inte utgöra aktiva leklokaler, då aktiv lek av groddjur inte observerades. De övriga två våtmarksområdena torkade upp under våren och utgör därmed varken förmånliga livsmiljöer eller leklokaler.

I samband med *fältstudien* registrerades inga fynd av groddjur.

Sammanfattningsvis bedöms området inte utgöra ett särskilt viktigt habitat för artgruppen groddjur. De områden som utgör och omger de tre våtmarker som hysar väta under större delen av året bedöms antagligen hysa enstaka vuxna individer av groddjur, men det kan med tillräcklig säkerhet förkastas att *förstudieområdet* hysar några aktiva leklokaler eller större populationer med vuxna individer.

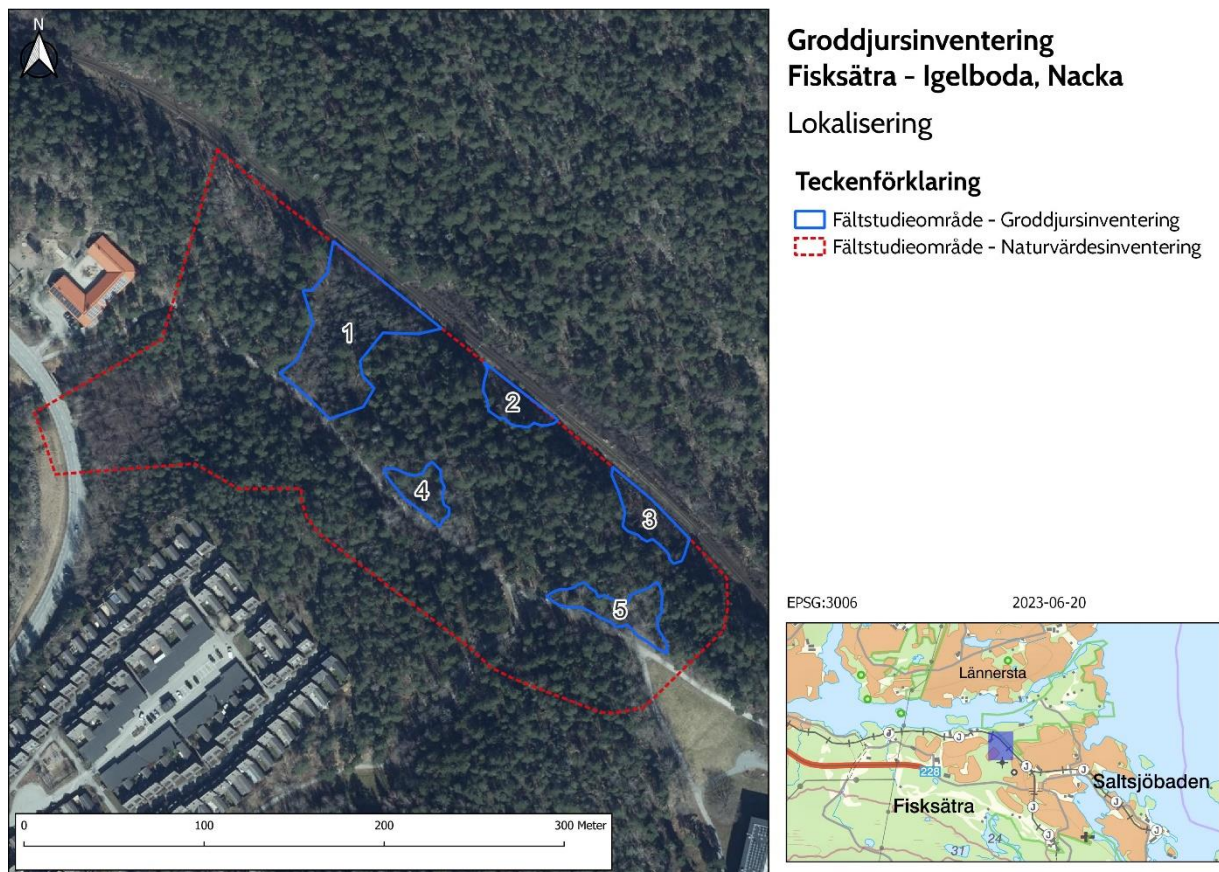
Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1018, Rapport, Groddjursinventering Fisksätra-Igelboda, Nacka, 2023	2023-08-25	Sida 3 av 12

1 BAKGRUND

Väg & Miljö har på uppdrag av Nacka kommun genomfört en groddjursinventering inom ett avgränsat område beläget mellan Fisksåtra och Igelboda, i västra delen av Nacka kommun.

Väg & Miljö utförde under hösten 2022 en naturvärdesinventering i området. I samband med denna inventering avgränsades fem våtmarksområden som bedömdes utgöra potentiella leklokaler från groddjur (Figur 1). Dessa våtmarksområden används därmed i sin tur som *fältstudieområde* i samband med denna groddjursinventering.

Syftet med inventeringen har varit att utreda om groddjur nyttjar området och till vilken grad. Utöver detta har även element och strukturer som har betydelse för groddjur inventerats, vilket resulterat i en utvärdering rörande huruvida området utgör ett förmånligt habitat för groddjur. Detta för att bygga ett kunskapsunderlag så att ekologiska aspekter med anknytning till artgruppen groddjur kan beaktas vid planering och arbeten inom det berörda området.

Figur 1. Karta över de fem våtmarksområden som avgränsades i samband med naturvärdesinventeringen som nu tillämpas som *fältstudieområde* i samband med denna groddjursinventering.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1018, Rapport, Groddjursinventering Fisksåtra-Igelboda, Nacka, 2023	2023-08-25	Sida 4 av 12

2 METOD

2.1 Metodbeskrivning

Inventering av groddjur kan utföras som enbart *förstudie* eller som både *förstudie* och *fältstudie*. I samband med *förstudien* undersöks tidigare inrapporterade artfynd av groddjur inom *förstudieområdet*, samt annat relevant underlag för artgruppen

Fältstudien består av inventeringen i fält enligt vedertagen metod för groddjursinventering. Detta inkluderar ett fältbesök dagtid för att registrera potentiella lekvatten, övervintringslokaler och andra element och strukturer som hyser betydelse för groddjur. Detta följs sedan av nattliga fältbesök för att registrera fynd av groddjur och bekräfta om potentiella leklokaler är aktiva eller ej. Dessa nattliga fältbesök sker mellan mars och juni beroende på breddgrad och väderlek under våren. Nattliga fältbesök utförs vid ett antal olika tillfällen under denna period för att ge en tillräckligt god chans för registrering av arter som är aktiva i området. Nattlig inventering utförs manuellt med ficklampa och avlyssning.

Resultaten av samtliga fältbesök syntetiseras sedan till en *habitatsbedömning*. Denna bedömning avser hur lämpligt det avgränsade *fältstudieområdet* är som habitat för artgruppen groddjur.

2.2 Anpassningar för detta uppdrag

Denna groddjursinventering består av en *förstudie* och en *fältstudie*. *Fältstudieområdet* är det av kunden önskade utredningsområdet, bestående av fem mindre våtmarksområden (Figur 1). *Förstudieområdet* för groddjursinventeringen inkluderar *fältstudieområdet* för naturvärdesinventeringen samt en buffert på 200 meter.

Fältstudien bestod av ett fältbesök dagtid och tre fältbesök nattetid.

2.3 Tidpunkt och ansvarig personal

Projektledare och ansvarig för *för-* och *fältstudie*, kartor och rapport har varit Daniel Tooke. Ursula Zinko har ansvarat för intern kvalitetsgranskning. Anna Eriksson, Joakim Wester och Mikael Andersson har även medverkat vid *fältstudien*. Uppdraget har genomförts under perioden februari till september, 2023.

Fältbesöket dagtid utfördes den 13 april. Nattliga fältbesök utfördes den 20 april, 11 maj och 1 juni.

2.4 Informationskällor och litteratur

Onlinetjänsten Artportalen används som verktyg för att undersöka tidigare registrerade fynd av groddjur inom det avgränsade området. Sedan tillkommer flertalet ekologiska texter och skrivelser som stöd för korrekt artbestämning och habitatbedömning. Slutligen har även flera lagstadgade skrivelser använts för beskrivning av groddjurens lagstadgade skydd. Samtliga källor som använts som underlag anges i referenslistan längst bak i rapporten.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1018, Rapport, Groddjursinventering Fisksåtra-Igelboda, Nacka, 2023	2023-08-25	Sida 5 av 12

2.5 GIS och fältdatafångst

För datainsamling under *fältstudien* användes en fältplatta med applikationen FieldMaps för ArcGIS i koordinatsystemet SWEREF 99 TM. Noggrannheten i geografisk positionering är mellan 5–15 meter. Efter datainsamling i fält justerades vid behov gränser med hjälp av kartor och ortofoton i QGIS 3.20.1.

GIS-data i form av shapefiler över samtliga element, strukturer och artfynd finns upprättade.

2.6 Avvikelser och möjliga felkällor

Olika arter av groddjur är aktiva och synliga under olika delar av leksäsongen. Därmed är arter som inte varit möjliga att se vid *fältstudien* och som inte finns inrapporterade sedan tidigare inte med i denna rapport. Tre individuella fältbesök spridda under lekperioden anses vara minimum för att med tillräcklig säkerhet utesluta förekomst av groddjur inom ett område som hyser potentiella leklokaler. Trots detta kan förekomst av groddjur inom ett avgränsat område sällan med fullständig säkerhet uteslutas. I och med antalet fältbesök bedöms dock denna groddjursinventering uppnå tillfredställande säkerhetsgrad för det avgränsade området.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1018, Rapport, Groddjursinventering Fisksåtra-Igelboda, Nacka, 2023	2023-08-25	Sida 6 av 12

3 RESULTAT AV FÖRSTUDIEN

Under groddjursinventeringens *förstudie* utfördes eftersök i en rad olika källor som berör det aktuella *förstudieområdet*. Detta för att identifiera tidigare registrerade fynd av groddjur, element och strukturer med betydelse för groddjur samt tidigare inventeringar som utförts i närområdet. Resultatet av *förstudien* presenteras på karta i Figur 2.

4.1 Tidigare inventeringar

Inga kända tidigare inventeringar av groddjur har utförts inom eller i nära angränsning till *förstudieområdet*.

Väg & Miljö utförde dock under 2022 en naturvärdesinventering i området, *Naturvärdesinventering Fisksätra - Igelboda, Nacka kommun 2022*. I samband med denna inventering avgränsades de fem våtmarksområden som tillämpas som *fältstudieområde* i samband med denna groddjursinventering. Tre sammanhängande småvatten, ett stenröse samt en större ansamling med död ved avgränsades även som värdeelement under naturvärdesinventeringen. De småvatten som avgränsades bedömdes vid naturvärdesinventeringens *fältstudie* som för små för att utgöra potentiella leklokaler, men kommer besökas på nytt i samband med groddjursinventeringens *fältstudie*. Även om dessa småvatten inte utgör gynnsamma leklokaler utgör de fortfarande positiva element i landskapet för groddjur, då vuxna individer kräver närhet till vatten eller fukt för att inte torka ut. Stenröset och ansamlingar med död ved hyser också värden för groddjur, då de utgör potentiella övervintringslokaler.

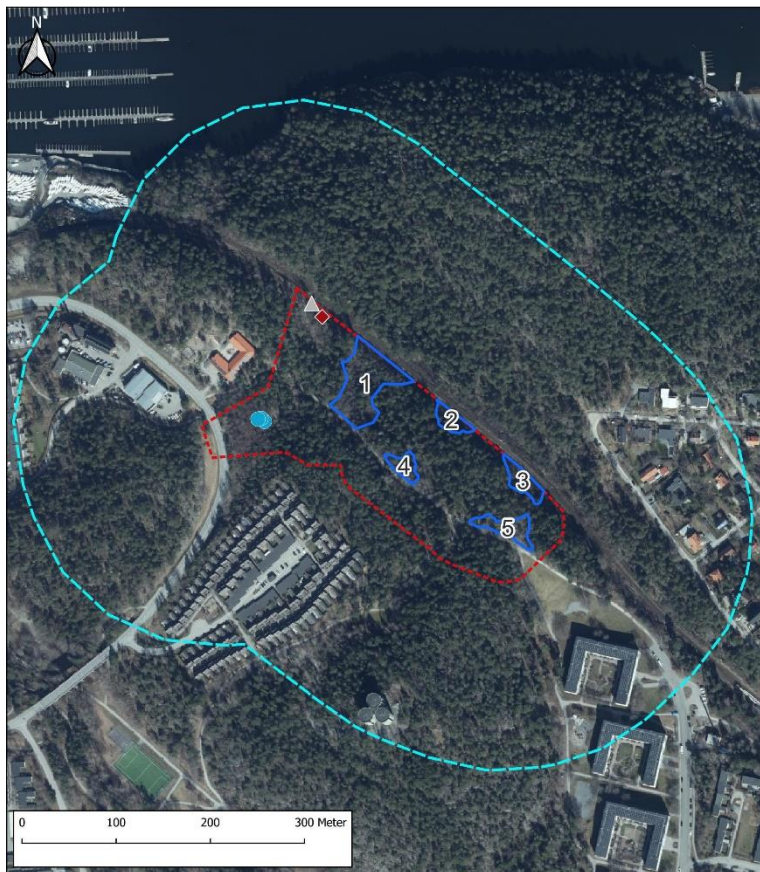
4.2 Fynd av groddjur registrerade i Artportalen

Inga tidigare fynd av groddjur har registrerats i onlinetjänsten Artportalen inom *förstudieområdet* under tidperioden 2000 till och med 2023.

4.3 Övrig information rörande groddjur i området

Muntlig information från boende i *förstudieområdets* närområde antyder att fynd av vattensalamander gjorts i området. Informationen inkluderar dock inte exakt var inom *förstudieområdet* fynden gjorts, eller vilken art av vattensalamander som hittats.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1018, Rapport, Groddjursinventering Fisksätra-Igelboda, Nacka, 2023	2023-08-25	Sida 7 av 12

Groddjursinventering Fisksätra - Igelboda, Nacka

Resultat av förstudien

Teckenförklaring

- Förstudieområde - Groddjursinventering
- Fältstudieområde - Groddjursinventering
- Fältstudieområde - Naturvärdesinventering

Värdeelement från naturvärdesinventering

- ◆ Död ved
- Småvatten
- ▲ Stenröse

EPSG:3006

2023-06-20

Figur 2. Karta över tidigare registrerade fynd av groddjur, utförda inventeringar samt värdefulla element och strukturer som registrerats inom förstudieområdet.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1018, Rapport, Groddjursinventering Fisksätra-Igelboda, Nacka, 2023	2023-08-25	Sida 8 av 12

4 RESULTAT AV FÄLTSTUDIEN

4.1 Lekvatten

Under *fältstudien* undersöktes de fem våtmarksområdena för att utreda om dessa utgjorde aktiva lekvatten för groddjur. För att en vattensamling ska betraktas som ett förmånligt lekvatten måste det uppfylla vissa kriterier, och ju fler av dessa som uppfylls, desto större sannolikhet att vattensamlingen används som lekvatten:

- ✓ Vattnet får inte torka ut under leksäsongen eller under sommaren.
- ✓ Vattnet ligger i ett öppet och soligt läge, men med skydd mot norr.
- ✓ Vattnet får inte hysa fisk.
- ✓ Vattnet bör ligga låglänt i landskapet.
- ✓ Botten bör vara rikligt bevuxen med vattenvegetation.
- ✓ pH i vattnet får inte vara alltför lågt.
- ✓ Vattnet skall vara stillastående.

Av dessa parametrar uppfylldes de flesta av våtmarksområden vid fältbesöket dagtid den 11 april.

Alla dessa potentiella leklokaler återbesöktes sedan vid tre tillfällen nattetid för att etablera förekomst av lekande groddjur. Två av våtmarkerna torkade successivt ut under säsongen. I slutet av *fältstudien* var de helt uttorkade. Ingen lek observerades i någon av de fem besökta våtmarksområdena.

4.2 Livsmiljöer för vuxna individer

Efter *fältstudien* bedömdes våtmarksområde 1, 2 och 3 som fördelaktiga livsmiljöer för vuxna groddjur (Figur 3). Detta då dessa miljöer är låglänta, hyser våta större delen av året samt god förekomst av skydd. Dessa områden hyser även flertalet objekt som skulle utgöra fördelaktiga övervintringsmiljöer för olika groddjur. Övervintringsmiljöer skall med fördel bestå av exempelvis stenrosen, komposter eller ansamlingar med död ved, grenar eller löv. Flera samlingar av död ved avgränsades inom dessa våtmarksområden. Våtmarksområdena är dock tämligen skuggade, vilket inte gör dem helt optimala som livsmiljöer. Detta utesluter dock inte att vuxna individer uppehåller sig i området.

Figur 3. Bild från våtmarksområde 1.

4.3 Fynd av groddjur

I samband med *fältstudien* registrerades inga fynd av groddjur inom *fältstudieområdet*.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1018, Rapport, Groddjursinventering Fisksåtra-Igelboda, Nacka, 2023	2023-08-25	Sida 9 av 12

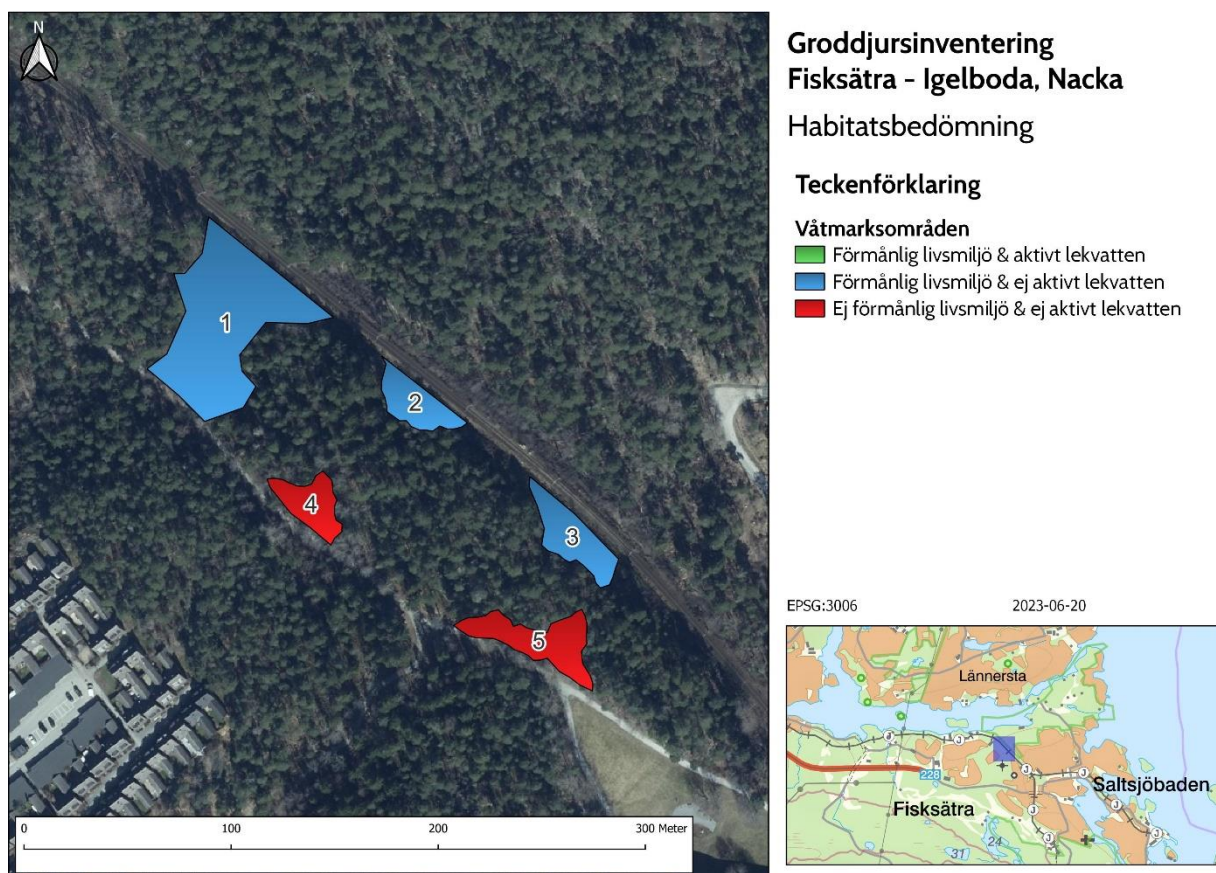
5 HABITATSBEDÖMNING AV OMRÅDET

Under *fältstudien* avgränsades livsmiljöer, element och strukturer som bedöms hysa betydelse för groddjur inom *fältstudieområdet*.

De potentiella lekvatten som avgränsades i samband med *fältstudien* var av tämligen god kvalitet vid första fältbesöket 11 april, om än skuggade. Deras kvalitet försämrades dock mycket snabbt under leksäsongen. Våtmarksområde 4 och 5 utgjorde i slutet av inventeringen ej längre aktuella livsmiljöer eller leklokaler för groddjur, då de torkat ut helt. I våtmarksområde 1, 2 och 3 bestod väta och öppna vattensamlingar, men inom dessa områden registrerades ingen lek.

Trots avsaknad av lek bedöms våtmarksområde 1, 2 och 3 utgöra tämligen förmånliga habitat för vuxna individer av groddjur. Dessa områden hyser hög luftfuktighet, övervintringslokaler samt skydd mot predation. Områdena är dock tämligen skuggade.

Sammanfattningsvis, i och med förekomst av ett par gynnsamma övervintringsmiljöer och en tämligen fördelaktig livsmiljö för vuxna individer bedöms det som möjligt att *fältstudieområdet* hyser en mindre förekomst av vuxna individer av groddjur. Detta förstärks ytterligare av inkomna rapporter från lokalbor, som hävdar att fynd av vattensalamander gjorts inom området. Det kan dock med tillräckligt hög säkerhet förkastas att *fältstudieområdet* hyser aktiva leklokaler av groddjur eller några stora populationer av vuxna individer (Figur 4).

Figur 4. Karta över våtmarksområdena och huruvida de bedömts som förmånliga livsmiljöer samt aktiva lekvatten eller ej enligt resultaten från *fältstudien*.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1018, Rapport, Groddjursinventering Fisksätra-Igelboda, Nacka, 2023	2023-08-25	Sida 10 av 12

6 ÅTGÄRDSFÖRSLAG FÖR ATT MINSKA NEGATIV PÅVERKAN PÅ GRODDJUR I OMRÅDET

I och med områdets måttliga förekomst förmånliga livsmiljöer, frånvaro av aktiva leklokaler och avsaknad av registrerade och bekräftade artfynd bedöms det som osannolikt att området har någon nämnvärd betydelse för artgruppen groddjur på lokal, regional eller nationell nivå.

I och med detta bedöms det som mindre troligt att ianspråktagandet av området i samband med planprocessen skulle hysa någon betydelsefullt negativ inverkan på denna artgrupp.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1018, Rapport, Groddjursinventering Fisksätra-Igelboda, Nacka, 2023	2023-08-25	Sida 11 av 12

7 KÄLLFÖRTECKNING

Tryckta källor

Artskyddsförordningen, 2007:845.

ArtDatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Naturvårdsverket 2009. Handbok 2009:2 - Handbok för artskyddsförordningen. Del 1 - fridlysning och dispenser.

Väg & Miljö, 2022. *Naturvärdesinventering, Fisksätra-Igelboda, Nacka kommun, 2022.*

Digitala källor

ArtDatabanken. 2023. Artfakta för samtliga registrerade arter. <http://artfakta.artdatabanken.se>

Artportalen. 2023. Sökning med polygon efter alla groddjur inom *förstudieområdet*. Sökperiod 2000-01-01 till 2023-03-02. <http://www.artportalen.se>

[Lantmäteriet historiska kartor](http://lantmateriet.se), © [Lantmäteriet historiska-kartor@lm.se](mailto:lantmateriet.se). Åtkomst 2023-03-02.

Mark- och miljööverdomstolen, MÖD 2012:4, Målnummer M5458-11, 2012-02-07

Miljööverdomstolen, MÖD 2008:36, Målnummer M3721-07, 2008-12-02

Naturvårdsverket, Skyddad natur kartverktyg, <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>, åtkomst 2023-03-02.

Skogsstyrelsen, Skogens pärlor kartverktyg, <https://www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor>, åtkomst 2023-03-02.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
1018, Rapport, Groddjursinventering Fisksätra-Igelboda, Nacka, 2023	2023-08-25	Sida 12 av 12